

„Národopisný sborník čechoslovanský“, vydává národopisná společnost čechoslovanská a národopisné museum čechoslovanské. Redaktor Jiří Polivka, redakční komitet: Adolf Černý, A. Kraus, J. Máchal, J. Matiegka, L. Niederle, V. Tille, J. Zubatý. V Praze 1904. — O tem zanimivem zborniku, katerega je izšlo doslej deset zvezkov, izpregovorimo morda še natančneje.

Emanuel Šl. z Lešehradu: Shroucení. Lyricka scena o jednom dějství. Tiskom Emanuela Stivína v Praze. Nakladem spisovatelovým. 1904. Cena? — Od istega avtorja je izšel pred kratkim zvezek poczij pod naslovom „Když kvetou ruže“, cena 80 h.

Koncert »Glasbene Matice« v Ljubljani dne 12. marca 1904. Ta koncert je bil za slovensko glasbo prezanjiv in veleznamenit, kajti proizvajala so se razen dveh točk samo novejša vokalna in orkestralna dela slovenskih skladateljev. Zanimiv je bil spored, ker je obsegal moderne skladbe nove glasbene struje, znamenit, ker se je prvič izvajal A. Lajovica „Scherzo in Andante“ za veliki orkester. Pomnoženi vojaški orkester je igral prav skrbno naštudirano simfonijo pod vodstvom g. M. Hubada točno in v vsakem oziru dovršeno. G. Hubadu je treba priznati, da ni le pevovodja par excellence, ampak tudi odličen dirigent velikega orkestra. V „Scherzu“ je glavni tema prvega stavka jako simpatičen in je izborno uvedel „Scherzo“ na lesenih godalih. Vrhunec „Scherza“ je v stranskem motivu srednjega stavka, kjer basovski motiv, z vedno večjo silo nastopajoč, vse druge inštrumente prešinja. Jako lepe in izrazovite so vobče protimelodije, ki obigravajo temata. V „Andantu“, ki obstoji iz glavnega prvega, srednjega stavka in iz ponavljanja prvega glavnega stavka z važnimi izpremembami, je orkestralno najlepše izveden tretji del prvega glavnega stavka, katerega motivi krasno obigravajo violine v višini, in stopnjevanje vsega orkestra v fortissimu v drugem delu srednjega stavka. „Scherzo“ in „Andante“ sta na občinstvo napravila velikanski vtisk; ob burnem ploskanju je pozvalo gospoda skladatelja večkrat na oder. Gospod Lajovic ima orkestracijo popolnoma v oblasti in oblike se drži klasične. Ako bi imel glede orkestracije sploh kaj pripomniti, bi bilo to, da je deloma prenasršena s trobili, a to se opaža pri vseh mladih skladateljih. Krasno je uspel njegov ženski zbor „Gozdna samota“ s spremljevanjem orkestra, ki ga je kot abiturijent dunajskega konservatorija zložil in se je tam z odličnim uspehom ob laskavem priznanju kritike pel 8. julija 1902. Ženski zbor „Glasbene Matice“ še ni imel ugodnejše prilike, izborno in dovršeno uporabiti svoj krasni glasovni material kakor tu. Vsa čast mu! Velikanski uspeh so dosegli dalje a capella mešani zbori gosp. Lajovica: „Večerna pesem“, „Bolest kovač“ in „Napitnica“. Posebno izrazovita je vsa pesem „Bolest kovač“ in deloma „Napitnica“. Peli so tudi te pesmi virtuosno. Solospeva Lajovičeva sta se pela dva s spremljevanjem klavirja: „Pesem starca“ in „Zacvela je roža“. Obe skladbi sta odlični. Solo je pel član slov. opere g. St. Orželski in žel obilo priznanja z gospodom skladateljem. Poleg g. Lajovica je bil častno zastopan na sporedu g. dr. Gojimir Krek, velezaslužni urednik „Novih akordov“. Mešani zbor „Vabilo“ je krasno donel in izzval burno priznanje. Po partituri, igrani na klavirju,

bi ne bilo pričakovati tako mogočnega učinka, a mogočni zbor z dovršeno interpretacijo je pokazal pravo glasbeno veljavo te prelepe skladbe. Krasne sole, ki so že znani iz „Novih akordov“: „V brezupnosti“, „Misli“ in „Tam zunaj je sneg“, je pel g. St. Orželski. Občinstvo je navdušeno aplavdiralo g. skladatelju in solistu. Odlični skladatelj in učitelj „Glasbene Matice“, g. Procházká, je bil na sporedu s tremi skladbami za solospiev in klavir, in sicer „Zvezde žarijo“, „Poslednja noč“ in „Tak' si lepa“. „Poslednja noč“ se je ta večer prvokrat pela. G. Procházká je spremljal vse pevske točke na klavirju, a samostojno je nastopil z dr. Dvořákovim „Na tačkah“, Smetanovo „koncertno polko“ v fisduru in Lizstovo fantazijo na motive iz Gounodove opere „Faust“; izvajal je vse točke na izbornem Bösendorferjevem klavirju temperamentno in z mojstrsko preciznostjo. Velezaslužnemu skladatelju in učitelju je občinstvo iskreno aplavdiralo in dobil je v znak priznanja tudi lovorov venec. Nestorja slov. skladateljev, g. A. Försterja moški zbor „Povejte ve planine“ je krasno uspel. Tudi dr. G. Ipavca „Tiček“ in dr. A. Schwaba „Moji devojčiči“ za mešani zbor sta skladbi, ki ugajata. A. Nedvedova „Luna sije“ je dala g. dr. P. Kozini lepo priliko pokazati svojo solistovsko zmožnost. Preobširni program se je zaključil z znanimi Dvořákovimi „Slovanskimi plesi št. 8“. Orkester je tudi to točko igral briljantno. — Naj bi „Glasbena Matica“ v proslavi domače glasbe še večkrat nastopila s sporedom skladb slovenskih skladateljev!

Pahor.

Med revijami

„Domači Prijatelj“ je nov list slovenski, ki je začel izhajati v Pragi. List izdaja „Vydrova tovarna žitne kave v Pragi“, a urednica mu je znana pisateljica slovenska, gospa Zofka Jelovšek. Naročniki Vydrovi dobe list brezplačno. Priporočamo to podjetje ter opozarjamo na razpis nagrad uredništva „Domačega Prijatelja“, ki se nahaja na ovitku.

„Slovanský Přehled“ se ozira v aprilski številki zopet na našo slovensko literaturo. Germanist dr. Oktáv Wagner je napisal recenzijo o Aškercem „Zlatorogu“. Gospod Wagner piše med drugim, da je treba idejo izvirne slovenske spesnitve pravljice o „Zlatorogu“ pozdraviti najsrčneje. Slovenski „Zlatorog“ se zdi recenzentu „lepa lirski drama, polna globokih refleksij“. Aškerc, pravi Wagner, se je tesneje držal snovi narodne pravljice, ker je pridržal tiste osebe, ki nastopajo v njej. Mimogrede meni Wagner, da je morda tuptam Baumbach vplival na Aškercu in navaja za primer tragično smrt Vidino ter svarilo, ki ga daje bela žena trentovskemu lovcu (Bojanu). Zastran teh „vplivov“ se Wagner moti. Baumbach ni absolutno nič vplival na slovenskega „Zlatoroga“. Če skoči na koncu Baumbachove pesmi Špela v Sočo, stori to iz čisto drugega motiva nego Vida, Bojanova nezvesta ljubica. Vida, napol blazna vsled Pietrove nezvestobe in svoje sramote, zagleda v narasli Soči mrtvega Bojana. Ali ni motivirano, da skoči za njim v vodo, ko je ravnokar tožila po njem? Njena tragična smrt je sama zase naravna konsekvence vsega dejanja. Zakaj je „Špela“ skočila v Sočo, ni Aškercu nič mar. V narodni pravljici lovčeva nevesta (krčmarjeva hči) sicer ne skoči v vodo, ali umetni „Zlatorog“ je vendar nekoliko več nego preprosta pravljica. Scena z „rojenicami“ v slovenskem „Zlatorogu“ čisto nič ne spominja na Baumbacha, kakor misli g. Wagner. V slo-